

Onder leiding van Joke van Velsen genoten zestien leden van de vogelwerkgroep op 19 februari van flora en fauna in Zeeuws Vlaanderen. Een verslag van de ontdekking van zeebies, Zwarte ruiter en Bruine kiekendief bij doodtij.

Francien en Ruud Wilms

Doodtij bij het Verdonken Land van Saeftinghe

Zaterdagavond 22 januari 1994: weersverwachting zware tot zeer zware storm en veel regen, een prettig vooruitzicht voor een vogelexcursie naar Zeeuws-Vlaanderen!

We keken elkaar al aan, zo van: met dat weer hoeft het van mij niet.

Zondagmorgen 23 januari 7.30 uur: Joke belt, het gaat niet door, de opzichter had gebeld met de mededeling dat we van de dijk zouden waaien. Gelukkig maar, dan krijgen we ook geen gevoelens spelbreker te zijn. Zaterdag 19 februari: een stralende, zonnige dag met een mild

temperatuurtje, windstil, ideaal voor een vogelexcursie. Joke vervoert in een busje zeven heren en een dame, de overige acht vogelliefhebbers passen in twee personenauto's. Na het uitreiken van routebeschrijvingen op pad naar Emmadorp. Zo rond 12 uur vinden we het plaatselijke

dorpscafé met de originele naam "Het Verdrongen Land". De andere auto is ook net gearriveerd en met koppen koffie brengen we de wachttijd door tot het verschijnen van Joke en haar gezelschap. Zo rond 1 uur zijn we dan zover, we kunnen op pad. De gids, Henk Castelijns, is ook gearriveerd en krijgt assistentie van een heuse Belg, Jean Maebe. Beide blijken een enorme kennis te hebben van het gebied wat betreft flora en fauna, en vooral Jean weet ook veel van de historie. We zullen in het Verdrongen Land van Saeftinghe drie plaatsen bezoeken, die gezien de afstanden per auto worden aangedaan. Het Speelmansgat, een vrij grote geul in het slikken- en schorrengebied, is het meest westelijke deel van dit ca. 3500 hectare grote gebied, dat aan het einde van de 16e eeuw door overstromingen is ontstaan. Aangezien het doortij en ook nog eens eb is, hebben we vanaf de dijk een mooi uitzicht over de droogliggende slikken en schorren. De meeste ganzesoorten zijn inmiddels al vertrokken in meer noordelijke richtingen, maar er zijn nog voldoende andere soorten aanwezig om ons te doen watertanden. Grote aantallen Pijlstaarten dobberen rustig in het ondiepe water van de geul, vergezeld van Wintertalingen, Bergeenden en

Smienten. Uiteraard ontbreekt de alom bekende Wilde eend ook niet. De slikken zelf worden druk bewandeld door Kluut, Wulp, Mantelmeeuw, Zilvermeeuw én Zilverplevier, terwijl ook een aantal Watersnippen zich af en toe vertoont voor verrekijkers en telescopen.

De Scholekster ontbreekt ook niet, evenals een verdwaalde (?) Kievit en een Blauwe reiger. Henk denkt zelfs op zeer grote afstand een Slechtvalk op een hoop turf te zien! Lopend begeven we ons in de schorren (= begroeid gebied) teneinde van Jean en Henk het een en ander te mogen vernemen over de voedingsgewoonte van de ganzen (zeer leerzaam). Na nog wat nagenieten vanaf de zonovergoten dijk, op weg naar de volgende halteplaats: het begin van de Prosperpolder, een prima plek voor een kop thee en een boterhammetje in het zonnetje.

Wat achtergebleven Grauwe ganzen en Kolganzen in het riet, een enkele overvliegende Bui- zerd. Over het hek, de dijk op. Al spoedig ontwaren we een aantal Bonte kraaien. Op een van de weinig voorkomende zanderige

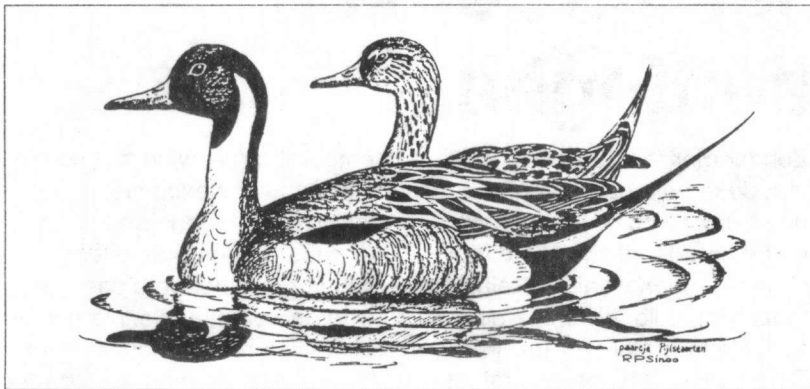
Bruine Kiekendief

verhogingen in dit gebied darten grote hoeveelheden konijnen in de namiddagzon.

De Rietgors laat van zich horen en de Holenduif zoekt zijn weg naar drogere gebieden. Ook hier vertellen Henk en Jean weer de nodige wetenswaardigheden over dit unieke brakwater natuurgebied.

Zo tegen vijf uur op weg naar onze laatste bestemming, een oude, verlaten schaapskooi in het meest oostelijke deel. Een stevige wandeling over een dijk, die net droog genoeg ligt om er zonder problemen overheen te lopen (helaas, de voorzitter had er toch wat moeite mee). In een bijna droog staande geul wat Scholeksters en een Zwarte ruit, door een enkeling in eerste instantie aangezien voor een Tureluur. Er zitten er zo'n 25 à 30 stuks in het hele gebied. Van de vogels die trekken komen de vrouwtjes al in juni uit Siberië, pas in augustus gevolgd door de mannetjes met de door hen grootgebrachte jongen, een waardig staaltje van emancipatie.

Onderweg een kijkje bij een foerageerplaats van ganzen, een geheel kaal gevreten gebied in het riet, een verschijnsel waarover verschillende deskundigen zich zorg maken in verband met mogelijke kaalslag van het ge-

Paartje Pijlstaarten

bied. Hier worden we gewezen op de verschillen in de uitwerpselen van de ganzen. Als ze zeebies hebben gegeten is de ontlasting bruin, in tegenstelling tot groene uitwerpselen na het nuttigen van zeeasters. Weer wat geleerd!

De schaapskooi is een verlaten bouwval, die eens onderdak bood aan een kudde schapen, die de begroeiing in de hand hield. In de rietlanden er omheen zoekt de Bruine kiekendief een plekje om de nacht door te brengen, volgens Henk elke avond zo'n stuk of dertig. Helaas komt zijn voorspelling niet geheel uit.

Terwijl de zon verder zakt, de kou langzaam in onze lijven optrekt en Joke enige sfeervolle foto's maakt, zijn wij getuige van een vijftal exemplaren dat zijn nachstee opzoekt. Als eerste de vrouwtjes, enige tijd later gevolgd door de mannetjes.

Aangezien de heren wat kleiner gebouwd zijn willen zij niet het risico lopen van hun plek te worden verdreven door de zoekende, forsere dames.

De Blauwe kiekendief overnacht (in tegenstelling tot de bruine) in de zeebiesvelden. De beide soorten hanteren dus een strikt gescheiden slaapgebied. In de

schemering ontwaren we ook nog een enkele Buizerd, die zijn slaapplek opzoekt in de bomen van de achter de dijk gelegen polder. Zo tegen half zeven moet Henk tot zijn grote ongenoegen bekennen dat er niet meer zullen komen. Het land is door het doodtij nogal droog, dus de "kiek" heeft een groter aanbod in drooggelegen slaapplekken. Helaas, het zij zo!